

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Yttrande över förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Stockholms universitet har anmodats av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) att inkomma med synpunkter på förslag till förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare med konsekvensutredning.

Stockholms universitet ställer sig övervägande positivt till förslaget till förordning. Det är exempelvis positivt att även lärare och förskollärare utan behörighetsgivande examen kan ges möjlighet till viss kompetensutveckling och att antalet meriteringssteg utökats till fyra.

Universitetet konstaterar emellertid att den föreslagna förordningen även sätter upp oönskade begränsningar. I den tidigare remitterade *Redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram* (U2022/02319 och U2023/01870) angavs att all kompetensutveckling inom professionsprogrammet ska utgå från barnens och elevernas behov och främja deras lärande (s. 48) samt att den utbildning eller praktikinära forskning som sannolikt kommer att anses vara relevant är didaktik, kognitionsvetenskap, lärande, pedagogik, pedagogiskt arbete, specialpedagogik, undervisningsämnen, utbildningsvetenskap eller utbildningsledning (s. 24).

Stockholms universitet avvisar formuleringen av 5 § i det föreliggande förslaget, där en snävare tolkning görs av vad som räknas som meriterande utbildning. Här nämns specifikt ämnen, ämnesdidaktik, kognitionsvetenskap, specialpedagogik och ledarskap, vilket exkluderar andra relevanta ämnen som pedagogik, allmän didaktik och pedagogiskt utvecklingsarbete.

Det är dessutom oklart om ämnesdidaktik med denna skrivning även omfattar det forskolepedagogiska och det fritidspedagogiska området, dvs. den didaktik och pedagogik som är specifik för förskollärare respektive grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem. Stockholms universitet anser att även förskollärare och grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem bör ges förutsättningar till fördjupning i sina kärnuppdrag.

Förutom att listan över ämnen är begränsande är det också oklart vilket indelningssystem för ämnen som avses. Poänggivande kurser inom högre utbildning klassificeras dels enligt SCB-

ämne, vilket främst gäller kurser inom utbildningar mot yrkesexamina och uppdragsutbildningar, dels enligt huvudområden, vilket gäller kurser inom utbildningar mot generell examen. Det innebär att kurser som är avsedda för professionsprogrammet i vissa fall kommer att vara klassade enligt SCB-ämne och i andra fall enligt huvudområde.

Huvudområden är dessutom inte standardiserade nationellt, vilket betyder att det är stor variation i benämning mellan olika lärosäten. Det skulle därför vara en mycket stor utmaning för Skolverket, som ska hantera ansökningar till meriteringsnivåerna, att veta vilka kurser som kan räknas till vissa tillåtna ämnen med den utformning av 5 § som föreslås. Samma svårighet skulle av ovan angivna skäl uppstå oavsett vilken kombination av ämnen som väljs.

Stockholms universitet förordar i stället den generella formulering av 5 § som föreslås av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

I 6 § punkt 1 anges att förordningen gäller lärare eller förskollärare inom skolväsendet. Stockholms universitet anser att det är onödigt exkluderande då det finns lärare inom t.ex. kriminalvården och SIS som borde inkluderas i förordningen.

I 7 § punkt 3 specificeras att 7,5 hp av kurserna ska vara en kurs ”som syftar till att vidareutveckla och stärka lärares och förskollärares undervisningsskicklighet.” Stockholms universitet menar att denna skrivning är för vag, då i princip hela professionsprogrammet syftar till att vidareutveckla och stärka lärares och förskollärares undervisningsskicklighet, dvs. att formuleringen i princip täcker in alla relevanta kurser. Eftersom det är en specifik kurs som avses, den obligatoriska uppdragsutbildningen Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning (VAK), är det bättre att specificera att det är denna särskilda kurs som avses.

Stockholms universitet anser också att förordningen i 7 § är lite otydligt formulerad. Den kan läsas som att punkt 3 (VAK-kursen) är 7,5 hp som ska läsas utöver de 45 hp som anges i punkt 2. I sista stycket i 7 § framgår dock att VAK-kursen (punkt 3) ingår i de 45 hp som anges i punkt 2. Universitetet anser att förordningen skulle bli tydligare om punkt 2 och 3 formulerades om något.

Som 8 § är skriven framgår det att man för meriteringsnivå 3 ska uppfylla meriteringsnivå 2 (45 hp tagna efter behörighetsgivande utbildning) och ha en examen om 60 hp på avancerad nivå efter behörighetsgivande utbildning. Det innebär dock att minst 15 hp i denna examen skulle kunna ha tagits före, eller under den behörighetsgivande utbildningen. Vid den hearing med Utbildningsdepartementet som hölls den 5 februari framkom att avsikten var att alla 60 hp ska ha tagits efter den behörighetsgivande utbildningen. Stockholms universitet anser att det behöver förtydligas.

Stockholms universitet är inte principiellt emot att krav på examen ställs för meriteringsnivå 3, det kan tvärtom vara önskvärt, men undrar vad för typ av examen som avses och hur de utbildningarna ska tas fram. Om nya utbildningar behöver inrättas med hänsyn tagen till krav ingående i tidigare meriteringssteg innebär det, som SUHF också konstaterar i sitt yttrande, ett

stort administrativt arbete som kräver långsiktig planering. Universitetet förordar mot bakgrund av detta SUHF:s förslag till formulering, att sökande ska ha genomfört 60 hp och avlagt en examen på avancerad nivå utöver sin behörighetsgivande examen, utan begränsning av ämne eller inriktning för denna examen.

Avslutningsvis vill universitetet uppmärksamma en felskrivning i rubriken på s. 2. Den korrekta titeln är forskollärare, inte förskolelärare.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Hans Adolfsson, i närvaro av universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Anna Riddarström, Ledningssekreteriatet (protokollförare). Ärendet har beretts av Områdesnämnden för humanvetenskap och Områdesnämnden för naturvetenskap. Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.